

CONGRES: AN INNOVATIVE TRUTH

Gezamenlijk toekomstbeeld

ICT, ENERGIE EN DUURZAAMHEID ZIJN ONLOSMAKELIJK MET ELKAAR VERBONDEN. OM HET MAXIMALE UIT DEZE COMBINATIE TE HALEN, IS EEN WISSELWERKING NODIG TUSSEN HET BEDRIJFSLEVEN, DE OVERHEID EN DE WETENSCHAP. HET JAARCONGRES AN INNOVATIVE TRUTH, DAT ZICH WEDEROM RICHTTE OP DUURZAME ICT EN ENERGIE, BLEEK ANDERMAAL EEN IDEALE PLEK VOOR KRUISBESTUIVING. "HET CONGRES STAAT INMIDDELS VOOR VIJF JAAR CONSTRUCTIEVE MULTIDISCIPLINAIRE SAMENWERKING TUSSEN WETENSCHAP, OVERHEID EN BEDRIJFSLEVEN", ALDUS INITIATIEFNEMER ROEL CROES VAN STICHTING GREENICT.

Door onze redactie
Fotografie Mark van den Brink

Wanneer je praat over duurzaamheid ontdek je er niet aan om het onderwerp vanuit alle perspectieven te bekijken en aan te vliegen. Het geldt volgens Mark Dierikx, directeur-generaal Energie, Telecom en Mededinging bij het Ministerie van EL&I, voor zowel de belanghebbenden, als voor invloedrijke factoren zoals ict en innovatie. “Het onderwerp vraagt om een gezamenlijk toekomstbeeld, een gedeelde routekaart”, aldus Dierikx tijdens zijn plenaire spreekbeurt in het Utrechtse Beatrix Theater.

De zogeheten Routekaart ICT 2030, opgesteld door ICT-Office, is wat hem betreft een stip op de horizon. “Alle technologische hulpmiddelen zijn nodig om de beoogde CO2-reductie te realiseren. Daardoor hebben we de inzet van alle negen topsectoren nodig om samen te kunnen groeien en vergroenen.” De onmisbare rol die ict in de verschillende sectoren heeft maakt het volgens de DG onnodig om de technologiebranche als een tiende topsector te benoemen. “Innovatie vindt plaats waar meerdere sectoren en disciplines elkaar ontmoeten.” De bijeenkomst, die begin deze zomer werd gehouden, was alweer de vierde aflevering van An Innovative Truth. In 2008 is door Roel Croes van Stichting GreenICT en het Ministerie van Economische Zaken het initiatief genomen voor een evenement ter bevordering van duurzame energie door duurzame ict. Dit resulteerde in een serie succesvolle An Innovative Truth-congressen, met onder meer bijdragen vanuit het Ministerie van Economische Zaken (EL&I) en de Europese Commissie. Het doel: het stimuleren van de onderlinge kruisbestuiving tussen de wetenschap, de overheid en het ict-aanbiedend en -gebruikend bedrijfsleven op het terrein van duurzame ict & energie. Én mede hierdoor wetenschappelijk uitdagende en bedrijfskundig verantwoorde innovatie en onderzoek te bevorderen. De vierde editie, met dertig sprekers, werd door meer dan tweehonderd geïnteresseerden bezocht.

Meerjarenafspraak

Mark Dierikx van EL&I memoreerde vervolgens aan het groeiende energieverbruik binnen de ict-sector. Hoewel deze groei bijdraagt aan een vergroening op andere terreinen, vraagt deze

ontwikkeling wat hem betreft wel om maatregelen. “Ook al gebeurt er op dit gebied al het nodige om de aanwas van het enorme elektriciteitsgebruik te beperken.” Als voorbeeld noemde hij de enkele jaren geleden gemaakte meerjarenafspraak met de technologiebranche, waarbij toenmalige staatssecretaris Heemskerk van Economische Zaken, en ICT-Office in 2008 afspraken hebben gemaakt over energiebesparing in deze sector. De bedrijven zetten zich in om de energie-efficiency met 30 procent te verbeteren over de periode 2005-2020. Ook binnen de overheid zelf gebeurt volgens de DG al het nodige. “De inzet van het nieuwe werken, energiezuiniger apparaten en systemen zorgen voor een grotere verduurzaming. Dit alles wordt binnen de overheid duidelijk gestimuleerd.” Ook elektrisch rijden staat in Den Haag op de agenda. Uit de Routekaart ICT 2030, die tijdens het evenement door ICT-Office aan Dierikx werd aangeboden, blijkt dat er zeer forse energiebesparingen mogelijk zijn door het slim inzetten van ict. Tot 2030 is er een besparingspotentieel van 2,8 miljard euro. Sylvia Roelofs, algemeen directeur ICT-Office, deed bij de overhandiging van het rapport een beroep op Dierikx om als ambassadeur andere sectoren warm te maken voor de geweldige kansen die de ict op dit vlak biedt. Zij bedankte het Ministerie van EL&I voor de financiële bijdrage aan de Routekaart, en de samenwerking met de ict-sector bij het opstellen ervan. Roelofs gaf aan dat er nauw samengewerkt zal worden met de andere sectoren om de ambities van de Routekaart te realiseren. “Het besparingspotentieel in de andere sectoren is 23 keer groter in vergelijking met de besparingskansen in de ict-sector zelf. Daar liggen dus de echt grote kansen.”

Energietransitie

Vervolgens betrad Frits Verheij het podium. Als verantwoordelijke voor de portefeuille ‘slimme energie’ binnen DNV Kema houdt hij zich bezig met het stimuleren van smart grids. Verheij is tevens trekker van het thema smart grids binnen de topsector Energie, en is secretaris van het Smart Energy Collective. Tijdens zijn presentatie stond hij stil bij de energietransitie en de vraag hoe innovatie een rol kan

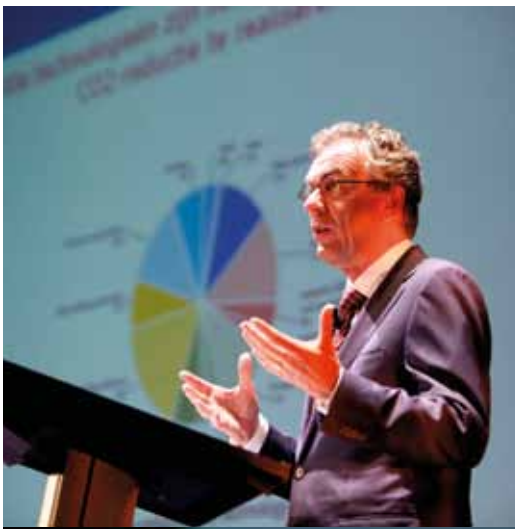
spelen bij een algehele verduurzaming. Verheij schetste daarbij zes belangrijke trends: de groter wordende vraag naar energie, het grotere verantwoordelijkheidsbesef als het gaat om het milieu, de afname van de hoeveelheid beschikbare fossiele brandstoffen, het verouderen van assets en mensen, grote ontwikkelingen op het gebied van ict, en ten slotte een grote hang naar betrouwbare energieoplossingen.

“Dit alles zorgt voor een transitie op zowel politiek, technologisch als economisch terrein”, aldus Verheij. “Zeker op de langere termijn.” Tegen 2050 zal de energiemarkt volgens hem voor de volle honderd procent gebruikmaken van zogeheten *renewables*: energie uit duurzame, natuurlijke bronnen zoals zonlicht of wind. “Er is tevens een andere trend gaande die de genoemde ontwikkeling niet zal bijten, en dat is een groeiend ondernemerschap op dit terrein.”

De energietransitie zelf heeft volgens de DNV Kema-directeur vooral te maken met een toenemende decentralisatie: lokale en regionale initiatieven van bedrijven, burgers, gemeenten en andere groepen die enerzijds zelf energie opwekken, maar deze ook verhandelen en eventueel decentraal gaan inkopen.

INNOVATIE VINDT PLAATS WAAR MEERDERE SECTOREN EN DISCIPLINES ELKAAR ONTMOETEN

Ict gaat daarbij een steeds grotere rol spelen, omdat bij het nieuwe energielandschap een grote afhankelijkheid van data bestaat. “De innovatie op dit gebied komt niet alleen vanuit de technologiesector, maar is het resultaat van een wisselwerking met overheid en wetenschap”, aldus Verheij, die bovendien stelde dat de eindgebruiker centraal moet staan. “Open innovatie is nodig om alle benodigde puzzelstukjes te laten passen.”

Ict-vraagzijde

“We maken meters op weg naar een duurzame planeet”, aldus Rabobank-CIO René Steenvoorden, die als derde plenaire spreker optrad, refererend aan zijn voorgangers. “Dat zeg ik niet alleen als CIO van Rabobank en voorzitter van het CIO Platform Nederland, maar ook als ouder. We hebben onze planeet namelijk te leen van onze kinderen. Maar de gasbel is ooit op en we raken als land onze maakindustrie kwijt, waardoor we hier het verschil op andere terreinen moeten maken. De focus op ict dient dus ook een belang op de langere termijn.”

Binnen Rabobank hebben ontwikkelingen vanuit de ict de volle aandacht. Denk aan energiezuiniger devices, servers en routers. Bovendien heeft men grote stappen gezet op het gebied van het nieuwe werken en groene datacenters, waarbij veel kennis is gedeeld met collega-CIO's en leveranciers. Daarnaast heeft men bij de bank een energiezuinige dealing room, met gevirtualiseerde pc's en groene schermen. Een nieuwe printstraat heeft het papiergebruik met 30 procent verminderd.

Ook Steenvoorden benadrukte het belang van samenwerking tussen overheid, onderwijs, leveranciers en de wetenschap. Vanzelfsprekend moet daarbij ook de ict-vraagzijde een toetje meeblazen. “We hebben met elkaar dus wat te doen. Uitdagingen liggen op het terrein van een gebrek aan ict-talent, veilige ict, waarborging van de privacy en natuurlijk ook duurzaamheid. Als CIO Platform Nederland hebben we ons voor wat betreft dat laatste verbonden aan een convant voor duurzame ict, waarbij we onszelf doelen stellen, kennis delen en een algehele duurzame mindset willen ontwikkelen. Maar het zou nog mooier zijn als we volgend jaar één gezamenlijke roadmap kunnen presenteren, in plaats van meerdere initiatieven van verschillende partijen. We moeten het tenslotte samen doen.”

Uitdagend

Na het plenaire programma vond The Battle plaats, een debat tussen vertegenwoordigers van de wetenschap, de overheid en het bedrijfsleven. Tijdens deze discussie onder de leiding van Roderik van Grieken, directeur van het Nederlands Debat Instituut, con-

fronteerden de vier betrokken stakeholders elkaar met hun vragen en wensen; doordacht en respectvol, maar zeker ook uitdagend en scherp.

De vier groepen werden hierbij vertegenwoordigd door een woordvoerder. De belangen van de ict-gebruikers werden behartigd door Hans van der Zwaag, directeur ICT & Facilitaire Services PGGM. Ton Koonen, hoogleraar TU Eindhoven en voorzitter van Stichting IIP Duurzame ICT, trad op als vertegenwoordiger van de wetenschap. Steven Luitjens, directeur Logius (BZK), en Coks Stoffer, algemeen directeur Cisco Nederland, vertegenwoordigden de overheid respectievelijk het ict-aanbiedend bedrijfsleven. De conclusie van The Battle was helder: het thema duurzame ict en energie is uitgegroeid tot een gezamenlijk belang, ten behoeve waarvan partijen elkaar commitment durven te vragen. Tijdens de lunch en pauzes bood de congresorganisatie de deelnemers tevens *food for thought*. Op de goed bezochte informatiemarkt kon men zich laten informeren door bedrijven (MKB en grootbedrijf), kennisinstellingen en overheidsorganisaties. “Het maatschappelijk belang van wetenschappelijk uitdagend en bedrijfsmatig interessant – want commercieel toepasbaar – onderzoek is groot”, aldus Croes. “Vandaar dat promovendi die actief zijn op snijvlakken van ict, energie en duurzaamheid de mogelijkheid werd geboden met behulp van posterpresentaties wetenschappelijk onderzoek onder de aandacht van de congresdeelnemers te brengen.”

Multidisciplinair

Het middagprogramma startte met workshopsessies verdeeld over vier parallelle thematracks van elk drie workshops die ook dit jaar weer naadloos aansloten op het topsectorenbeleid. Sprekers als Meiny Prins, CEO Priva, en Rens Knegt, directeur Netbeheer Nederland, benadrukten tijdens de workshops vanuit hun eigen invalshoek het belang van multidisciplinaire samenwerking, waarbij bedrijven en wetenschap elkaar opzoeken en de overheid faciliteert.

Het realiseren van duurzame ict en energie heeft naast visionaire, strategische en tactische kanten ook operationele aspecten. Strategie en tactiek zijn vanaf de eerste editie goed in het programma

vertegenwoordigd. Om het belang van de operationele kant zichtbaar te maken, was het onderdeel ‘concrete praktijkcases’ toegevoegd. In dit programmaonderdeel, dat bestond uit vier parallelle sessies met sprekers vanuit de wetenschap, de overheid, het ict-aanbiedend en het ict-toepassend bedrijfsleven, werd de verstaalslag gemaakt van visie en strategie naar de concrete praktijk.

Dagvoorzitter Van Grieken ging tijdens het plenaire vervoliprogramma in gesprek met Ton Backx, decaan faculteit Electrical Engineering van de Technische Universiteit Eindhoven, en Gerard Beenker, vicepresident en scientific director van NXP Semiconductors. Zij benadrukten het belang van samenwerking tussen wetenschap en bedrijfsleven en lieten mede aan de hand van aansprekende voorbeelden zien waartoe constructieve samenwerking kan leiden. Ook stonden de sprekers stil bij de rol die de overheid hierin kan spelen. Ook de urgente rol van het

DE FOCUS OP ICT DIENT EEN BELANG OP DE LANGERE TERMIJN

technisch onderwijs voor de Nederlandse samenleving werd aangestipt. Voor voortdurende innovatie, verduurzaming en economische ontwikkeling is voldoende aanwas van bètastudenten voor Nederland van levensbelang.

Actie ondernemen

“Multidisciplinaire samenwerking op nationaal niveau is essentieel voor succesvolle duurzame innovatie”, aldus Roel Croes tijdens de afsluiting. “De vier stakeholdergroepen geven aan dat ze op dit terrein actie willen ondernemen en daarvoor de onderlinge samenwerking opzoeken. Graag zal ik ze hieraan blijvend herinneren.”